

महाराष्ट्र शासन

नागरीकांची सनद
(सिटिझन्स चार्टर)

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या अखत्यारीत उच्च शिक्षण , तंत्र शिक्षण ,
 व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, कला शिक्षण इत्यादी बहुविध प्रकारातील
 शिक्षणाचे नियमन करणे , अभ्यासक्रम आखणे , व त्यांची प्रत्यक्ष
 व्यवहारामध्ये सांगड घालणे. तसेच भावी कालावधीत येणाऱ्या शैक्षणिक
 आव्हानांचा वेध घेवून त्याप्रमाणे शैक्षणिक क्षेत्रात आमुलाग्र बदल घडवून
 आणण्याची जबाबदारी उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातर्फे पार पाडली जाते.
 उच्च शिक्षणांतर्गत राज्यातील विद्यापीठे, संशोधन संस्था, कला, विज्ञान, वाणिज्य
 , विधी, शिक्षणशास्त्र इत्यादी पदवी / पदव्युत्तर महाविद्यालयांचा समावेश होतो.
 तंत्र शिक्षणांतर्गत राज्यातील अभियांत्रिकी, वास्तुशास्त्र , औषधनिर्माणशास्त्र व
 व्यवस्थापन शास्त्र या विद्याशाखेतील पदवी / पदविका संस्था व
 महाविद्यालयांचा समावेश होतो. तसेच व्यवसाय शिक्षणांतर्गत राज्यातील
 औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे नियमन केले जाते. या विभागाकडून
 हाताळण्यात येण-या विषयांची व्याप्ती व महत्त्व लक्षात घेऊन, या विभागाचे
 कार्य व जबाबदाऱ्या प्रभावीपणे पार पाडण्यासाठी या विभागांतर्गत उच्च
 शिक्षण संचालनालय - पुणे येथे , तसेच तंत्रशिक्षण संचालनालय, व्यवसाय
 शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय , कला शिक्षण संचालनालय , इत्यादी
 स्वतंत्र संचालनालयांची स्थापना मुंबई येथे करण्यात आली आहे. तसेच
 दुर्मिळ ग्रंथांची जपणूक करणे, खंडोपाड्यात व दुर्गम ठिकाणी वसलेल्या
 जनसमुहात वाचनाची आवड निर्माण करण्यासाठी ग्रंथालयांची स्थापना करणे
 इत्यादी कामे प्रभावीपणे करण्यासाठी ग्रंथालय संचालनालयाची स्थापना
 करण्यात आली आहे. याशिवाय महाराष्ट्रातील सर्व घटकांना महाविद्यालयीन
 पदवी , पदव्युत्तर शिक्षणाची सोय सुलभतेने उपलब्ध करून देणे शक्य व्हावे
 यासाठी एकूण १३ विद्यापीठांची स्थापना विभागनिहाय करण्यात आली आहे.
 महाराष्ट्रातील विद्यापीठे या स्वायत्त संस्था आहेत. या १३ विद्यापीठांकडून व ५
 संचालनालयांकडून राज्यातील शैक्षणिक दर्जा सातत्याने अत्युच्च ठेवण्याचे
 कार्य पार पाडले जात आल्याने संपूर्ण भारतामध्ये शैक्षणिक क्षेत्रामध्ये

□ आगामी सहस्त्रकातील आढ्याने यशस्वीपणे पेलण्यासाठी शासनाच्या विचाराधीन असलेले व प्रायोगिक तत्वावर राबविण्यात यावयाचे शैक्षणिक व प्रशासकीय सुधारणा यांवर आधारित उपक्रम.

□ राज्यामध्ये सर्व शासकीय यंत्रणा गतिमान होण्यासाठी सर्व शासकीय कार्यालयांमध्ये संगणकांचा वापर प्रभावीपणे करण्याचे शासनाचे धोरण आहे. या उद्दिष्टांच्या पूर्तीसाठी शासन यंत्रणेसाठी उपयुक्त अशा आज्ञावल्यांची (PROGRAMS) निर्मिती राज्यातील विविध शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (I.T.I.) / वोरमाता जिजाबाई टेक्निकल इन्स्टिट्यूट, माटुंगा मधील प्रशिक्षित शासकीय अधिकारी/ कर्मचारी यांच्या मदतीने करण्यात येईल. जेणेकरून या कामासाठी खाजगी कंपन्यांना शुल्कापोटी द्याव्या लागणा-या पैशांची बचत होईल व हा पैसा शासनाच्या अन्य योजनांसाठी वापरणे शक्य होईल.

□ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये (Computer Operator And Programing Assistant) व (Desk Top Publishing) हा १ वर्षाचा अभ्यासक्रम पूर्ण करणा-या प्रशिक्षित झालेल्या विद्यार्थ्यांना १ वर्षाचा कार्यानुभव प्रत्यक्ष आस्थापानेवर काम करून घेणे आवश्यक असते. हा १ वर्षाचा कार्यानुभव विद्यार्थ्यांना सर्व शासकीय कार्यालयांमध्ये घेण्याची सोय उपलब्ध करून देण्याची महत्वाकांक्षी योजना प्रायोगिक तत्वावर राबविण्यात येणार आहे. जेणेकरून विद्यार्थ्यांना शासकीय कार्यालयांमध्ये कार्यानुभवाच्या संधी उपलब्ध होतील व शासकीय कर्मचाऱ्यांना संगणकाचा वापर करताना येणा-या किरकोळ अडचणी दूर करण्यासाठी / डेटा एन्ट्रीची कामे करण्यासाठी / संगणकातील किरकोळ दोष दूर करणे इत्यादी साठीच्या सेवा सुलभरीत्या उपलब्ध होऊ शकेल.

महाराष्ट्र सतत अग्रेसर राहिला आहे. शासनाचा शैक्षणिक कारभार या १३
विद्यापीठांकडून व ५ संचालनालयांमार्फत कार्यरत होत असल्याने विद्यापीठे
व संचालनालये यांचे सिटिझन्स चार्टर वेगवेगळे तयार करण्यात आले
असून ते त्या त्या विभागातील आम जनतेला / विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून
देण्यात येत आहेत. तंत्र शिक्षण व व्यवसाय शिक्षणाबाबतची माहिती
Internet .http. //w.w.w./ DTE. ORG चा वेबसाईटवर उपलब्ध
करून देण्यात आले आहेत.

**शिक्षणाच्या सर्व क्षेत्रामध्ये खालील बाबींची अंमलबजावणी
करण्यास शासन कटिबद्ध आहे.**

- विद्यार्थ्यांना उत्तम व अत्याधुनिक दर्जाचे शिक्षण मिळण्यासाठी शासनाची बांधिलकी.
- समाजातील सर्व घटकांना शिक्षणाची समान संधी उपलब्ध करून देणे, त्यासाठी योग्य ते आरक्षण ठेवणे.
- शिक्षणाच्या सर्व क्षेत्रामध्ये पारदर्शकता आणणे.
- शिक्षणाचे क्षेत्र भ्रष्टाचारापासून मुक्त करणे.
- वर नमूद केलेल्या बाबींची पूर्तता होण्यासाठी आम जनतेला माहिती मिळण्याचा अधिकार बहाल करण्याचे उद्दिष्ट टप्पाटप्प्याने साध्य करण्यासाठी खास प्रयत्न करणे.
- संगणकीय प्रशिक्षण व व्यवस्थापन याविषयीच्या अभ्यासक्रमांना अग्रक्रम देण्यात येईल.

□ मोठ्या प्रमाणावर संगणक असलेल्या मोठ्या शासकीय कार्यालयांना त्यांच्या विनंतीनुरूप औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील संगणक निदेशकांच्या (Instructor) सेवा “ तक्रार निवारक (Trouble Shutter) ” म्हणून उपलब्ध करणे.जेणेकरून शासकीय कार्यालयातील अधिकारी / कर्मचाऱ्यांचे प्रशिक्षण तसेच संगणकातील मोठे दोष दूर करण्यासाठी सेवा सुलभरित्या उपलब्ध होऊ शकेल.

